

Technológiai Háttér

Balázs László

ibalazs@lib.unideb.hu

A MOKKA és az ODR viszonya

- Nem tudok külön beszélni a MOKKA és az ODR rendszerekről, a technológia szintjén ez egy rendszer
- Egy Oracle adatbázisban vannak
- Egy bemeneti ponton érkeznek a rekordok a rendszerbe
- ...

A MOKKA/ODR részei

- Bibliográfiai adatbázis
- Rekordfeltöltő rendszer
- Példánytár
- Könyvtárnyilvántartó adatbázis
- Könyvtárközi kéréseket nyilvántartó adatbázis
- Portál

Bibliográfiai adatbázis

- A MOKKA igényinek megfelelően módosított Corvina IKR
 - Közvetlenül is használható

Rekordfeltöltő rendszer

- A könyvtárakból érkező erősen különböző rekordok egységesítését végzi
- A régi rendszernél stabilabb megbízhatóbb rendszer
- Könnyebben konfigurálható
 - A változtatások rendszergazdai szinten megtehetőek XML konfigurációs fájlokban
- Könnyebben jobban követhetőek a rekordokon történt változtatások
 - A feltöltött rekordokat csomagokba rendezi
 - A csomagok és a rekordok visszakereshetőek
 - A rekordokon történt változtatások adatbázisba kerülnek
- Jobb hibakezelés

Rekordfeltöltő rendszer

- Duplumellenőrzés
 - Az ellenőrzés alapja a Duplumkulcs
 - Azonnali duplumellenőrzésre van szükség
 - Új dokumentumtípusokhoz új duplumkulcs készítési szabályok
- FRBR Kulcs
 - Az FRBR kulcs alapján az ODR felületen hasonló dokumentumokat ajánlhatunk
 - A tesztek alapján a LC FRBR kulcsa nem megfelelő így azt módosítanunk kellett

Példánytár

- A MOKKA/ODR bibliográfiai adatokhoz példányadatokat tartalmaz
- Minimális, csak az azonosításhoz szükséges bibliográfiai adatok
- Lelőhely
- Helyrajzi szám
- ODR Státusz
- ODR példánytípus

Példánytár

Feltöltőazonosító
Helyi bibliográfiai azonosító
Mokka-azonosító
Lelőhely
Példánytípus
Példányblokk
Státusz
Példányazonosító
Korábbi példányazonosítók
Vonalkód
RFID
Kötetjelzés
Jelzet
Szerzői jogi státusz
Szerzői jogdíj
Megjegyzés
Legutóbbi módosítád időpontja
Példánynapló

ODR Státusz

ha az ODR-státusz üres,

a példány elérhető az ODR-típusban megadott szolgáltatások számára

Kötészet

a példány átmenetileg nem hozzáférhető az ODR-típusban megadott szolgáltatások számára sem

kallódó példány

átmenetileg nem hozzáférhető az ODR-típusban megadott szolgáltatások számára sem

tartós letétben

a példány átmenetileg nem hozzáférhető az ODR-típusban megadott szolgáltatások számára sem

törlés alatt

a példány átmenetileg nem hozzáférhető az ODR-típusban megadott szolgáltatások számára sem

Törölve

a példány átmenetileg nem hozzáférhető az ODR-típusban megadott szolgáltatások számára sem

ODR példánytípus

- példányra megadott (1) / gyűjteményi alapértelmezett (0)
- helyben használható
- helyben kölcsönözhető
- könyvtárközi kölcsönzésben kérhető
- fénymásolatban kérhető
- OCR nélküli digitális másolatban kérhető
- OCR-ezett digitális másolatban kérhető

Könyvtárnyilvántartó adatbázis

- A könyvtárak adatait tartja nyilván
 - Általános adatok
 - REST interfésszel lekérdezhető
 - Együttműködhet más nyilvántartásokkal
 - Jogosultsági adatok
 - A rekordfeltöltésre vonatkozó adatok
 - Képes kezelni a 3 szintes könyvtári struktúrát (könyvtár - szolgáltatási pont – lelőhely)

Könyvtárközi kéréseket nyilvántartó adatbázis

- Együttműködik a helyi könyvtárközi nyilvántartó rendszerekkel (NCIP)
- Képes pótolni a helyi könyvtárközi nyilvántartó rendszert
 - Webes felületen érhető el
 - Statisztikát szolgáltat
 - Képes kezelni a 3 szintes könyvtári struktúrát (könyvtár - szolgáltatási pont – lelőhely)

Köszönöm a figyelmet

Balázs László

ibalazs@lib.unideb.hu

Honnan hová: az ODR fejlesztéséről

Dávid Boglárka
Debreceni Egyetem
Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

Miről lesz szó?

- a pályázat
- a jelenlegi ODR – honnan
- a megvalósuló ODR, új szolgáltatások – hová
- technológia – hogyan (informatikus kollégák előadása)

Pályázatok

- TIOP-1.2.3 és TÁMOP-3.2.4
- TÁMOP - nyertesek: e-Corvina Kft. - Monguz Kft.
- MOKKA fejlesztés végrehajtói is, ez biztosítja a folyamatos együttműködést, integrációt, a duplán elvégzett fejlesztés elkerülését (pl. könyvtár-adatbázis), párhuzamos feladatokat a két rendszer megosztva illetve közös eljárásokat használva közösen végzi

Az ODR jelenleg

- mintegy 2,5 millió rekord (duplumszűrés nélkül)
- könyvtárközi kérés feladása a lelőhely-adatbázisban megtalálható és nem megtalálható (Üres kéréslapon) dokumentumokra (könyv, elektronikus és hagyományos folyóirat, kotta, CD, DVD, videofelvétel)
- legutóbb 2003. októberében megújult felület
- lehetőséget ad a könyvtárosok számára adataik saját kézzel tartására, gondozására
- csak a kérést továbbítja, annak teljesüléséről nem tud – korlátozott statisztika
- továbblépési lehetőség a DEENK esetében, itt közvetlen kapcsolat van a könyvtárközi nyilvántartással

Az ODR fejlesztése

- az országos fejlesztésekhez hozzáférés, ezekre épít (OSZK, ME, SZTE, PE, DEENK)
- olvasói szolgáltatásokat is nyújt, egy kezdőpont ezek eléréséhez, átlépési lehetőség pl. antikváriumokhoz, saját könyvtárhoz
- integráció a MOKKA rendszerrel illetve más kapcsolódó adatbázisokkal (pl. Cikkarchívum), biztosítva a továbbfejleszthetőséget, amely egyrészt további külső adatszolgáltató rendszerbe integrálását, másrészt újabb szolgáltatások fejlesztését jelenti
- integráció az ODR és az egyes IKR-ek között is, hogy a könyvtárosok a saját helyi rendszerükből is elérhessék az ODR funkciókat
- részletes statisztikák szolgáltatása
- a résztvevő könyvtárak nagyobb fokú bevonása és felelőssége
- az igényfelmérés eredményeinek figyelembe vételével

Felépítés

Építve a MOKKA által biztosított bibliográfiai adatbázisra és adatfeltöltő mechanizmusokra a rendszer az alábbi csomópontok köré szerveződik:

- példánytár és lelőhely-adatbázis
- könyvtárakat és szolgáltatásaikat nyilvántartó adatbázis
- könyvtárközi kéreśadminisztrációs rendszer
- felhasználó-azonosítás és nyilvántartás

Példánytár és lelőhely-adatbázis

- a bibliográfiai és példányadatok gyűjtését és fogadását a MOKKA végzi, a példány- és lelőhelytárhoz szükséges adatokat, folyóirat információkat továbbítja az ODR felé
- „nekem is megvan” funkció
- egységes, egyponos adatkapcsolat épül ki az IKR-ek és a központi rendszer között feltöltés, illetve központilag szervezett aratás révén.
- a MOKKA felületén indított keresésekből át lehet lépni az ODR szolgáltatásokhoz, az ODR felületén pedig a MOKKA katalógus részletezettségének megfelelő keresésre nyílik lehetőség. Folyóiratok esetén részletes állományadatok: év, teljesség
- példánytípus megadása: megmutatja, hogy az adott típusú példányokra a tulajdonos könyvtár milyen szolgáltatásokat vállal

Könyvtárakat és szolgáltatásaikat nyilvántartó adatbázis

- könyvtárak, szolgáltatási pontok és gyűjteményeik adatainak (elérhetőségek, tájékoztató információk) nyilvántartása
- könyvtárközi kérések leadásához és menedzseléséhez szükséges adatok nyilvántartása (pl. tarifák, szolgáltatások)
- a központi katalógushoz kapcsolódó példánytárban tárolt adatok beviteléhez és szolgáltatásához (pl. kódfeloldás) törzsadatlisták nyilvántartása
- jogosultságkezelési szolgáltatás: funkciók, szerepkörök
- más nyilvántartások számára is tud adatot átadni

Könyvtárközi kérésadminisztrációs rendszer

- kérések továbbítása az olvasótól annak „saját könyvtára” felé, a rendszerben megtalált, illetve meg nem talált dokumentumokra (Üres kérőlapos kérés), a korábbi funkciók (könyvtáros által indított kérések) megőrzése mellett
- a kérések útjának folyamatos végigkövetése státuszváltozásokkal az olvasó és a könyvtáros számára egyaránt, kommunikáció a rendszeren belül
- teljes értékű saját könyvtárközi nyilvántartásként funkcionál (saját kérekszámozás, sablonok, statisztikák)
- testreszabhatóság a használat teljességét illetően
- „Posta” szolgáltatás

Felhasználó-azonosítás és nyilvántartás

- az olvasók hiteles azonosítása – mely könyvtárba van beiratkozva
- olvasói profil létrehozásának lehetősége – az olvasó „saját könyvtára/i”, kedvenc könyvtára/i, kérései és azok státusza, statisztika, alert szolgáltatás, saját megjelenítési formátum
- közös használat

Köszönöm a figyelmet!

Dávid Boglárka

bdavid@lib.unideb.hu

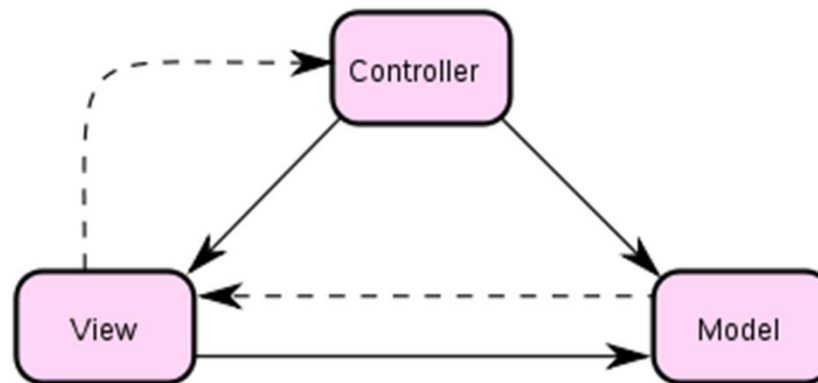

MOKKA - Web Szolgáltatás

Szabó Mihály
Szakmai vezető
Monguz Kft.

Az „elmélet”

M-V-C szoftver architektúra

- Modell: adatkezelés és az adatokon végzett műveletek
 - DAO: Data Access Object (a valódi adattárolás és modell kapcsolat biztosítása)
- View: adat megjelenítés
- Controller: események feldolgozása, válasz

A „gyakorlat”

- Spring keretrendszer
 - Java alapú, nyílt forrású, enterprise alkalmazás
 - Nagy fejlesztői/felhasználói közösséggel rendelkezik
 - Moduláris
 - Alap modul: Bean container (objektum menedzselés)
 - Ráépülő modulok: konvenciókat követő megoldások egy-egy témában (pl. Portlet MVC)
 - XML vagy annotáció alapon konfigurálható
- Portlet MVC implementáció
 - Portletek ~ alkalmazások „dobozok”, JSR-286 szabvány
 - JSP (Java Server Pages) alapú Web alkalmazásokra épül

Modellek

- 6 alapfunkció, mindegyiket külön modell írja le
 - Search, a keresőürlap működése (kereshető mezők, szövegkiegészítés stb.)
 - Result, találati halmaz és a rajta végezhető műveletek megvalósítása (keresés, rendezés)
 - Facet, a találat felbontását/osztályozását végzi előre meghatározott szabályok alapján
 - Browse, böngészés implementációja
 - Record, 1-1 rekord kezelése
 - Download, rekord letöltés

A perzisztencia

- SOLR
 - Java alapú, nyílt forrású kereső szerver alkalmazás
 - A Lucene program könyvtárra épül
 - Strukturált metaadatok és teljes-szövegű keresés
 - Elosztott működés, replikáció/tükrözés támogatása
- Rekord tárolás MARC XML
- Speciális indexek építése
 - Keresés, rendezés, facetta adatok, böngészés, automatikus kiegészítéshez

A megjelenítés

- Portletek ~ alkalmazás „dobozok”
 - Kereső
 - Egyszerű, összetett, CCL
 - Böngészés indítása
 - Böngésző
 - Böngésző index adatok megjelenítése
 - Lapozás, rekord kiválasztás
 - Találati
 - Találati rekordok megjelenítése
 - I anozás rekord kiválasztás rendezés

A megjelenítés

- Facetta
 - Találatok osztályozása
 - Találatok szűrése
- Rekord
 - Kiválasztott rekord megjelenítése
 - Megjelenítési formátum kiválasztás
- Letöltés
 - Formátum választás
 - Rekord letöltés, megjelenítés, küldés

A kontroll

- Az alkalmazás „dobozok”-hoz egyedi kontrollok
- Több mint 30 rekord funkció
- Minden funkció egyedi unit teszt csomaggal rendelkezik
- Alkalmazás és bemeneti hibák kezelése
- Az alkalmazás „dobozok” között események közvetítése
- Külső funkciók illesztése
 - Bejelentkezéshez kötött szolgáltatások lekérdezése

A rendszer

- Liferay enterprise portlet containerbe illesztve működik
 - Java alapú, nyílt forrású
 - Portal funckiók
 - Teljes CMS funkcionalitás, workflow támogatással
 - SSO támogatás
 - WIKI, Fórum

A rekord és a Web szolgáltatás integrációja

- OAI - PMH illesztés
- Adatváltások kezelése 3 halmaz segítségével
 - Bibliográfiai
 - Besorolási
 - Lelőhely
- Rekord megjelenítés
- Rekord letöltés

Hivatkozások

- <http://en.wikipedia.org/wiki/Model-view-controller>
- <http://www.springsource.org/>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Portlet>
- <http://www.jcp.org/en/jsr/detail?id=286>
- <http://lucene.apache.org/solr/>
- <http://www.liferay.com/>
- <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html>

Köszönöm a figyelmet!